

„Kotwice pamięci”

Zespół zabytkowych kamiennych nagrobków
z XIX i XX w. na Starym Cmentarzu Parafialnym
w Łososinie Górnej

Droga do poznania:
od odkrycia przez rejestr zabytków
do przywrócenia pierwotnego blasku

Łososina Górna,
2021-2025

Na terenie parafii p.w. Wszystkich Świętych w Łososinie Górnej, parafii szczególnej, jednej z najstarszych w regionie i nazywanej często: „Matką Limanowskich Parafii”, znajduje się niezwykła nekropolia. W 2021 roku dzięki współpracy ks. proboszcza Kazimierza Fąfary oraz Roberta Kowalskiego, ówczesnego Kierownika Nowosądeckiej Delegatury Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Krakowie, rozpoczął się proces przywracania społecznej pamięci o ludziach spoczywających na tym cmentarzu. Po szczegółowej inwentaryzacji w kwietniu 2021 r. oraz wytypowaniu 18-tu najcenniejszych obiektów, Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Krakowie dokonał wpisu całego „Zespół Kamiennych Nagrobków z XIX i poł. XX w. na Starym Cmentarzu w Łososinie Górnej”, do Rejestru Zabytków Województwa Małopolskiego. Tym samym te niezwykle ważne dla społeczności łososińskiej pamiątki przeszłości zostały objęte ochroną prawną.

Kolejnym krokiem w ratowaniu tych obiektów, były działania edukacyjne polegające na organizacji spotkań w kościele parafialnym tudzież prezentacja wyników badań historycznych prowadzonych m.in. w Archiwum Diecezjalnym w Tarnowie. Pozwoliły one przybliżyć mieszkańcom i parafianom dzieje, niejednokrotnie zapomnianych postaci, spoczywających pod tymi zabytkowymi nagrobkami.

To z kolei umożliwiło zainicjować niezwykłą akcję społeczną, pierwszą w regionie limanowskim, tj. „Kwestę na rzecz ratowania zabytkowych nagrobków na cmentarzu w Łososinie Górnej”.

Pierwsza jej edycja odbyła się w niedzielę 31 października 2021 r., i ku ogromnemu zaskoczeniu organizatorów, odbiła się szerokim echem oraz zyskała uznanie zarówno parafian jak również odwiedzających groby swoich bliskich. Kolejna edycja miała miejsce w niedzielę 30 października 2022 r. i ponownie parafianie licznie uczestniczyli w tej społecznej akcji. Trzecia edycja miała miejsce 1 listopada 2023 r., podczas której udało się zebrać znaczącą kwotę środków na prace konserwatorskie. W zbieranie funduszy włączyła się młodzież, nauczyciele miejscowej szkoły, działacze społeczni i regionaliści, dyrektorzy jednostek kultury oraz miłośnicy historii region. W dn. 3 listopada 2024 r. miała miejsce kolejna IV już edycja Kwesty Łososińskiej, która również zakończyła się z znaczącym sukcesem.

Równoległe z organizacją czterech edycji kwesty, łososiński proboszcz wystąpił z wioskami o dofinansowanie prac konserwatorskich do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Krakowie. W roku 2022 parafia uzyskała dotację w wysokości 100 000 zł, a w roku 2023 kolejną w kwocie 160 000 zł.

Kolejne wnioski składane do WUOZ w latach 2024/25, niestety nie zyskały uznania i tym samym nie przyznano parafii dotacji. Niemniej jednak współorganizujący coroczne Kwesty Łososińskie oraz badania historyczne, Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego w Nowym Targu, złożył w 2024 r. wniosek i skutecznie pozyskał donację do Firmy Joniec z Tymbarku, w wysokości 5 000 zł oraz w roku 2025 uzyskał donację od Firmy Gold Drop sp. zo.o. w Limanowej w wysokości 4 000 zł. Ponadto prywatny dysponent zabytkowego nagrobka pozyskał dotację z Powiatu Limanowskiego w kwocie 20 000 zł. Pozwoliło to wraz z kwotą zebraną podczas III i IV Kwesty, zabezpieczyć wystarczające środki do zlecenia prac konserwatorskich przy kolejnych trzech zabytkowych nagrobkach.

Reasumując, dotacje WUOZ, Powiatu Limanowskiego, donacja Firmy Joniec i Firmy Gold Grop oraz środki ze zbiórki społecznej, pozwoliły przeprowadzić konserwację łącznie 12-ciu obiektów: 4 kamiennych nagrobków w 2022 r. 5 obiektów w roku 2023 r. oraz 1 nagrobek w 2024 r. oraz 2 w 2025 r. Ten olbrzymi wysiłek, tak finansowy jak i organizacyjny, był i jest możliwy dzięki współpracy urzędu parafialnego oraz społecznego komitetu organizującego zarówno działania edukacyjne jak i coroczne kwesty.

W ciągu niespełna pięciu lat wspólnota parafialna w Łososinie Górnej przeszła niezwykłą drogę, od niemal zupełnego zapomnienia i bliskiej utraty bezcennych obiektów sztuki sepulkralnej, do przywrócenia społecznej pamięci, spoczywających tutaj dobrodziejach Łososińskiego kościoła oraz odzyskania przez kilkanaście zabytkowych nagrobków ich pierwotnego blasku. Ten społeczny wysiłek wielu ludzi, stał się też platformą do uświadomienia wartości tradycji i historii ich Małej Ojczyzny.

Kamienne nagrobki na Starym Łososińskim Cmentarzu Stan w 2021 roku

Kamienne nagrobki na Starym Łososińskim Cmentarzu Stan w 2021 roku

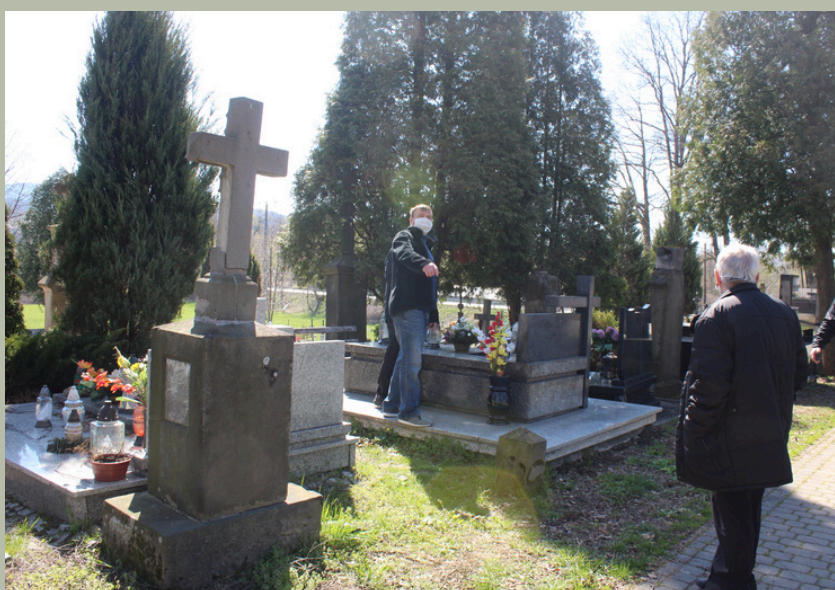
Kamienne nagrobki na Starym Łososińskim Cmentarzu Stan w 2021 roku

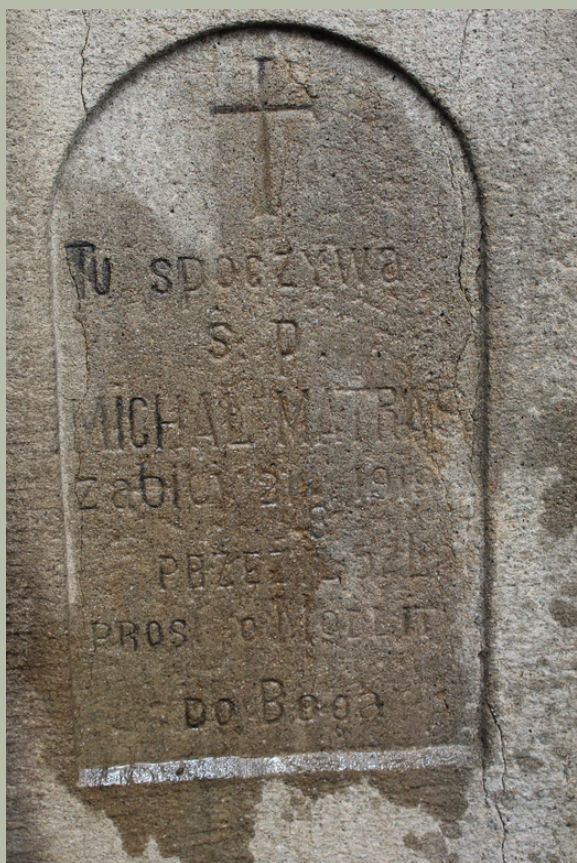
Kamienne nagrobki na Starym Łososińskim Cmentarzu Stan w 2021 roku

Wizja lokalna w Łososinie Górnej, po której podjęto decyzję o rozpoczęciu procedury administracyjnej wpisu do rejestru, 2021 r.

Prace inwentaryzacyjne i oględziny pracowników WUOZ w ramach procedury wpisu do rejestru zabytków, 2021 r.

Działania edukacyjne związane z obiektami zabytkowymi na Starym Cmentarzu Parafialnym w Łososinie Górnej, 2021

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie
Delegatura w Nowym Sączu

Parafia pw. Wszystkich Świętych w Łososinie Górnej
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie
Delegatura w Nowym Sączu

Serdecznie zapraszają na spotkanie

„Kotwice pamięci” Zespół zabytkowych kamiennych nagrobków na cmentarzu parafialnym w Łososinie Górnej

20 października 2021 r. (środa) godz. 18.00
Kościół parafialny pw. Wszystkich Świętych w Łososinie Górnej
Transmisja online na FB profilu parafii

Wydarzeniu towarzyszyć będzie muzyka organowa w wykonaniu Jacka Grenia

Dla każdego z siedemnastu zabytkowych nagrobków opracowana została „Karta Ewidencyjna Zabytku Ruchomego”, zawierająca najważniejsze informacje dot. obiektu a także uzupełniona o krótkie biogramy postaci pod nim spoczywających. Karty opracowali Maria Manna i Robert Kowalski

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU RUCHOMEGO					3. Miejscowość
1. Nazwa Nagrobek Michała Łąckiego Zespół Kamiennych Nagrobków w Łososinie G.					Limanowa – Łososina Górna
2. Materiał, technika kamień (piaskowiec)		12. Wymiary wym. podstawy: szer. ok. 82 cm, gł. ok. 82 cm, wys. nagrobka: 210 cm. (wys./szer./głęb., waga)			13. Liczba obiektów 1
9. Styl Bez wyraźnych cech stylowych	10. Czas powstania 1891 r.	11. Autor, szkoła, warsztat Lokalny warsztat kamieniarski	4. Adres i miejsce przechowywania „Stary” Cmentarz Parafialny w Łososinie Górnej, ul. Łososińska		
14. Fotografia 	15. Opis (znak, sygnatura, napis) Nagrobek w formie trójsegmentowego cokołu, na planie kwadratu, o podstawie z ukośnie ściętymi górnymi krawędziami, w części środkowej w kształcie prostopadłościennego, wysokiego słupa, zwieńczonej masywną, prostopadłościenną rozczłonkowaną bryłą, dołem gzymsowaną, z „uszami” o formie geometrycznej; na najwyższym segmencie inskrypcja wykonana we wgłębny relief: „DOM/ MICHAŁ ŁĄCKI /urodz. 8/9/1825 /um. 1/6/1891 /PROSI O WESTCHNIENIE DO /BOGA”; zachowana podstawa pod krzyż i fragment pionowej belki krzyża.			5. Przynależność administracyjna województwo małopolskie powiat limanowski gmina Miasto Limanowa 6. Właściciel i jego adres Parafia rzymskokatolicka p.w. Wszystkich Świętych w Łososinie Górnej 34-601 Limanowa, ul. Koszarska 1 7. Formy ochrony Rejestr zabytków ruchomych Województwa Małopolskiego 8. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis) Maria Manna, Robert Kowalski WUOZ, Delegatura w Nowym Sączu (autor, data i podpis)	

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU RUCHOMEGO					3. Miejscowość
1. Nazwa Nagrobek i grób Żochowskich Zespół Kamiennych Nagrobków w Łososinie G.					Limanowa – Łososina Górna
2. Materiał, technika kamień (piaskowiec), granit, metal.		12. Wymiary wym. postumentu: szer. 160 cm, gł. 161 cm, wys. nagrobka 288 cm (wys./szer./głęb., waga)			13. Liczba obiektów 1
9. Styl klasycystyczny	10. Czas powstania 1883 r.	11. Autor, szkoła, warsztat Lokalny warsztat kamieniarski	4. Adres i miejsce przechowywania „Stary” Cmentarz Parafialny w Łososinie Górnej, ul. Łososińska		
14. Fotografia 	15. Opis (znak, sygnatura, napis) Obelisk na prostopadłościennym, gzymsowanej podstawie zwieńczonej trójkątymi naczółkami i akroterionami na narożach; na dwóch ściankach wgłębne płyciny, w których tablice z następującymi inskrypcjami: 1.) „D.O.M. Najlepszej Matce Maryli Edmundowej Żochowskiej właścicielce dóbr w Łaskowej zmarłej w 84. roku życia d. 22 maja 1908 Wieczne odpoczywanie racz jej dać Panie” 2.) „D.O.M. Najlepszemu mężowi i ojcu Edmundowi Brodzic Żochowskiemu właścicielowi dóbr ziemskich w Łaskowej zmarłemu w 64 r. życia d. 30. października 1883 r. Pokój Jego popiołom”; Grób z nagrobkiem otoczony metalowym, ornamentycznym, ażurowym ogrodzeniem.			5. Przynależność administracyjna województwo małopolskie powiat limanowski gmina Miasto Limanowa 6. Właściciel i jego adres Parafia p.w. Wszystkich Świętych w Łososinie Górnej 34-601 Limanowa, ul. Koszarska 1 7. Formy ochrony Wpis do rejestru zabytków ruchomych Województwa Małopolskiego 8. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis) Maria Manna, Robert Kowalski WUOZ, Delegatura w Nowym Sączu (autor, data i podpis)	

I Kwesta Łososińska na rzecz zabytkowych nagrobków zorganizowana w Łososinie Górnej, 30.10.2021 r.

Efekty prac konserwatorskich przeprowadzonych na Starym Cmentarzu Parafialnym w Łososinie Górnej w 2022 r.

Efekty prac konserwatorskich przeprowadzonych na Starym Cmentarzu Parafialnym w Łososinie Górnej w 2022 r.

II Kwesta Łososińska na rzecz zabytkowych nagrobków zorganizowana w Łososinie Górnej, 30.10.2022 r.

   Serdecznie zapraszamy
na

II KWESTĘ ŁOSOSIŃSKĄ

na rzecz zabytkowych nagrobków
na cmentarzu parafialnym
w Łososinie Górnej

30 października 2022 r. (niedziela)

Stary Cmentarz Parafialny
oraz
plac przy kościele pw. Wszystkich Świętych
w Łososinie Górnej

Efekty prac konserwatorskich przeprowadzonych na Starym Cmentarzu Parafialnym w Łososinie Górnej w 2023 r.

Efekty prac konserwatorskich przeprowadzonych na Starym Cmentarzu Parafialnym w Łososinie Górnej w 2023 r.

Efekty prac konserwatorskich przeprowadzonych na Starym Cmentarzu Parafialnym w Łososinie Górnej w 2023 r.

Działania edukacyjne związane z obiektami zabytkowymi na Starym Cmentarzu Parafialnym w Łososinie Górnej, 2023 r.

Parafia p.w. Wszystkich Świętych w Łososinie Górnej
oraz
Robert Kowalski (Polskie Towarzystwo Historyczne)
autor książki „Z biegiem rzeki Łososiny”

serdecznie zapraszają na

Spotkanie na Starym Łosoșińskim
Cmentarzu Parafialnym
pod hasłem:

Pamięć w kamieniu i żeliwie zapisana

Niedziela, 29 października 2023 r.
godz. 15.00, Cmentarz Parafialny
w Łososinie Górnej

III Kwesta Łososińska na rzecz zabytkowych nagrobków zorganizowana w Łososinie Górnej, 1.11.2023 r.

Serdecznie zapraszamy
na

III KWESTĘ ŁOSOSIŃSKĄ

na rzecz zabytkowych nagrobków
na cmentarzu parafialnym
w Łososinie Górnej

1 LISTOPADA 2023 r. (środa)
Stary Cmentarz Parafialny
w Łososinie Górnej

Działania edukacyjne związane z obiektami zabytkowymi na Starym Cmentarzu Parafialnym w Łososinie Górnej, 2024 r.

II Spotkanie na starym cmentarzu parafialnym w Łososinie Górnej pod hasłem:

Rylcem i dłutem historia zapisana

Niedziela, 20 października 2024 r.
Godz. 15.00

Prace konserwatorskie przeprowadzone na Starym Cmentarzu Parafialnym w Łososinie Górnej w 2024 r.

**PRACE KONSERWATORSKIE
PRZY ZABYTKOWYM NAGROBKU
Ś.P. JANA PŁAWECKIEGO (1863-1911)
NA CMENTARZU PARAFIALNYM W ŁOSOSINIE GÓRNEJ**

KOSZT: 14 514 PLN

Prace finansowane ze środków:
zebranych podczas
III Kwesty Łososiańskiej: 9 514 PLN
oraz
donacji Firmy JONIEC®: 5 000 PLN

III Kwesta Łososińska na rzecz zabytkowych nagrobków zorganizowana w Łososinie Górnej, 3.11.2024 r.

IV KWESTA ŁOSOSIŃSKA

na rzecz zabytkowych nagrobków
na cmentarzu parafialnym
w Łososinie Górnej

3 listopada 2024 r. (niedziela)
Stary Cmentarz Parafialny
w Łososinie Górnej

Prace konserwatorskie przeprowadzone na Starym Cmentarzu Parafialnym w Łososinie Górnej w 2025 r.

**PRACE KONSERWATORSKIE
PRZY ZABYTKOWYM NAGROBKU
Z KRZYŻEM ŻELIWNYM NN
NA CMENTARZU PARAFIALNYM W ŁOSOSINIE GÓRNEJ**

KOSZT: 11 000 PLN

Prace finansowane ze środków:
zebranych podczas

IV Kwesty Łososińskiej: 7 000 PLN

ZABYTKOWE NAGROBKU
W ŁOSOSINIE GÓRNEJ
oraz

donacji Firmy Gold Drop Sp. z o.o.: 4 000 PLN

Prace konserwatorskie przeprowadzone na Starym Cmentarzu Parafialnym w Łososinie Górnej w 2025 r.

**Powiat
Limanowski**

Prace w zakresie : Zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku na Starym Cmentarzu Parafialnym przy ul. Łososińskiej w Łososinie Górnej w roku 2025 dofinansowano ze środków Powiatu Limanowskiego.

Dotacja w wysokości 20 000 zł.

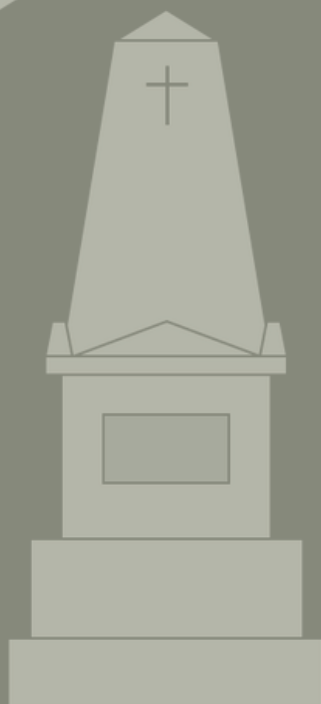
Obiekty wytypowane do przeprowadzenia prac konserwatorskich na rok 2026

V KWESTA ŁOSOSIŃSKA

na rzecz zabytkowych nagrobków
na cmentarzu parafialnym w Łososinie Górnej
2 listopada 2025 r. (niedziela)
Stary Cmentarz Parafialny
w Łososinie Górnej

ZABYTKOWE NAGROBKI
W ŁOSOSINIE GÓRNEJ

